

TMS 24 İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI

Tanımlar

İlişkili taraf: Tarafın doğrudan veya bir ya da daha fazla aracı vasıtasıyla dolaylı olarak bir işletmeyi kontrol etmesi veya işletme tarafından kontrol edilmesi veya kendisini kontrol eden işletmenin aynı zamanda başka bir işletmeyi kontrol etmesi

İlişkili taraf işlemi: Bir fiyat uygulansın veya uygulanmasın, ilişkili taraflar arasındaki kaynak, hizmet veya yükümlülük transferi.

Kontrol: Bir işletmenin faaliyetlerinden fayda elde etmek üzere, ilgili işletmenin finansal ve faaliyet politikalarını yönetme ve yönlendirme gücüne sahip olunması.

Müşterek kontrol: Bir ekonomik faaliyetin sözleşmeler çerçevesinde kontrolünün iki veya daha fazla tarafça paylaşılması.

Önemli derecede etki: Bir işletmenin finansal ve faaliyet politikalarına ilişkin kararları üzerinde kontrol yetkisi olmaksızın katılma yetkisi. Önemli derecede etki, pay sahipliğinden kaynaklanabileceği gibi, yasal düzenlemelerden veya özel anlaşmalardan da kaynaklanabilir.

Bir kişinin yakın aile üyeleri: Bir kişinin işletme ile olan işlemlerinde bu kişiyi etkilemesi veya bu kişiden etkilenmesi beklenen aile üyeleri Aile üyelerinden kasıt, bu kişinin çocukları ve eşi, eşinin çocukları ve bu kişinin veya eşinin bakmakla yükümlü olduğu kişilerdir.

İlişkili Tarafların Kapsamı

Bir tarafın bir işletme ile ilişkili sayılması için:

- Söz konusu tarafın, doğrudan ya da dolaylı olarak bir veya birden fazla aracı yoluyla:
 - İşletmeyi kontrol etmesi, işletme tarafından kontrol edilmesi ya da işletme ile ortak kontrol altında bulunması;
 - İşletme üzerinde önemli etkisinin olmasını sağlayacak payının olması; veya
 - İşletme üzerinde ortak kontrole sahip olması;
- Tarafın, işletmenin bir iştiraki olması;
- Tarafın, işletmenin ortak girişimci olduğu bir iş ortaklığı olması;
- Tarafın, işletmenin veya ana ortaklığının kilit yönetici personelinin bir üyesi olması;
- Tarafın, (a) ya da (d) de bahsedilen her hangi bir bireyin yakın bir aile üyesi olması;
- Tarafın; kontrol edilen, ortak kontrol edilen ya da önemli etki altında veya (d) ya da (e)' de bahsedilen her hangi bir bireyin doğrudan ya da dolaylı olarak önemli oy hakkına sahip olduğu bir işletme olması; veya
- Tarafın, işletmenin ya da işletme ile ilişkili taraf olan bir işletmenin çalışanlarına işten ayrılma sonrasında sağlanan fayda planları olması gerekir.

Bu Standart kapsamında, aşağıdakiler ilişkili taraf olmak zorunda değildir:

- İki işletmenin, 'ilişkili taraf' tanımında belirtilen (d) ve (f) kapsamında olmayan, sadece ortak bir yöneticiye ya da kilit yönetici personelinin başka bir üyesine sahip olması.
- İki ortak girişimcinin sadece bir iş ortaklığı üzerinde müşterek kontrolü paylaşmaları.
- Finansman sağlayanlar, sendikalar, kamu hizmeti şirketleri, ve devlet makamları ve mercilerinden, işletme ile sadece olağan iş ilişkileri içerisinde olanlar (işletmenin serbest hareket etmesini etkileyebilecek ya da karar alma sürecine dahil olabilecek olsa da).
- Bir işletmenin önemli hacimde işlem yaptığı bir müşteri, tedarikçi, acente, dağıtımçı ya da genel mümessil (sadece bu işlemlerin sonucu ekonomik bağımlılık nedeniyle).

Her olası ilişkili taraf ilişkisi değerlendirilirken ilişkinin özü dikkate alınır, sadece yasal şekle bakılmakla yetinilmez.

Ana ortaklıklar ve bağlı ortaklıkları arasındaki ilişkiler, aralarında işlem olup olmadığına bakılmaksızın dipnotlarda açıklanır.

Finansal tablo kullanıcılarının ilişkili taraf ilişkilerinin işletme üzerindeki etkisi hakkında bir fikir sahibi olmalarını sağlamak için, ilişkili taraflar arasında işlem olup olmadığına bakılmaksızın, kontrolün var olduğu ilişkili taraf ilişkileri açıklanmalıdır. İşletme, ana ortaklığının ve eğer farklıysa nihai kontrol gücüne sahip tarafın adını açıklar.

İlişkili taraflar arasında işlemlerin gerçekleşmesi durumunda işletme; ilişkinin finansal tablolar üzerindeki muhtemel etkisini ortaya koymak üzere, ilişkili taraf ilişkisinin niteliğini, işlemler hakkındaki bilgileri ve mevcut bakiyeleri kamuya açıklar. İlişkili taraf sayılmadan önce taraflar arasında yapılan işlemler bu kapsamda değildir.

Örnek: İşletmemiz T İşletmesinin % 25 e karşılık gelen hisselerini 1 Temmuz 2008 tarihinde satın almıştır. İşletmemiz 2008 yılı içinde T işletmesiyle 80.000 TL tutarında mamül satışı yapmıştır ve Bu satışların 50.000 TL si satın alma tarihinden önce yapılmıştır.

Bu kapsamda iki işletme ilişkili taraf kapsamındadır ve bu nedenle iki işletme arasında işlem olsun yada olmasın söz konusu ilişki dipnotlarda açıklanmalıdır. Hisse alımlarının 1 Temmuz 2008 tarihinde olduğundan bu tarihten önceki iki işletme arasında yapılan işlemler dikkate alınmaz. Dolayısıyla mali tablolarda açıklanması gereken ilişkili taraflar arası işlem tutarı 30.000 TL olarak dipnotlarda açıklanmalıdır.

Açıklamalar en az aşağıdaki hususları içerir:

- A) İşlemlerin tutarı;
- B) Mevcut bakiyeler;
- C) Mevcut bakiyelerle ilgili şüpheli alacak karşılıkları; ve
- D) Dönem içinde ilişkili taraflardan olan şüpheli alacaklarla ilgili olarak finansal tablolara yansıtılan giderler.

Öngörülen açıklamalar aşağıda belirtilen kategoriler itibariyle ayrı ayrı yapılır:

- a) Ana ortaklık;
- b) İşletme üzerinde müşterek kontrol gücüne ya da önemli etkiye sahip bulunan işletmeler;
- c) Bağlı ortaklıklar;
- d) İştirakler;
- e) İşletmenin ortak girişimci konumunda olduğu iş ortaklıkları;
- f) İşletmenin ya da ana ortaklığının kilit yönetici personeli
- g) Diğer ilişkili taraflar.

İlişkili taraf ile yapılmış olmaları durumunda açıklanması gereken işlemlere ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir:

- a) Mal alım ve satımı (mamul ya da yarı mamul);
- b) Maddi duran varlık ve diğer varlıkların alım ve satımı;
- c) Hizmet sunumu ve alımı;
- d) Kiralamalar;
- e) Araştırma ve geliştirme transferleri;
- f) Lisans anlaşmaları kapsamında yapılan transferler;
- g) Finansman anlaşmaları kapsamında yapılan transferler Teminat veya kefalet karşılıkları;
- h) İşletme adına veya işletme tarafından başka bir taraf adına borçların ödenmesi.

UFRS TÜRK